

Történeli HÍRADÓ

XXIV. évfolyam 2. szám

2018. február

TÖRTEL KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATÁNAK TÁJÉKOZTATÓJA

Meghívó

Törtelem Község Önkormányzata tisztelettel meghívja községünk polgárait az 1848/49 - es forradalom és szabadságharc 170. évfordulójára rendezett községi ünnepélyre.

Az ünnepély időpontja és helyszíne:
2018.MÁRCIUS 14. 10 ÓRA
Helyszín:
Déryné Múvelődési Központ és Könyvtár

Program:

- Himnusz
- Szavalat
- Ünnepi beszédet mond Földi László országgyűlési képviselő
- Ünnepi műsor
- 2017-es beruházások ünnepélyes átadása
- Szózat
- Koszorúzás a Szent István téren

Nőnapra köszöntő

NAGY TISZTELETTEL ÉS SZERETETTEL KÖSZÖNTÖK MINDEN TÖRTELEMI HÖLGYET NŐNAP ALKALMÁBÓL! GODÓ TIBOR POLGÁRMESTER

*Tavaszi hajnalán
Róluk emlékezünk,
A nőkről, kiknek
Életünk köszönhetjük.
Ki mindent
Megtessz értünk, a nő,
Dajkál, ápol,
És felnevel ő.
Hálánk szálljon
Lányra, anyára,
Ki a családot
Összetartja.
Szépséges nők,
Jó asszonyok,
Kívánunk boldog,
Vig nőnapot.*

(Kéri János)

Tájékoztató a Képviselő-testület januári üléséről

Törtelem Község Önkormányzata Képviselő-testülete 2018. január 31-én tartotta ebben az évben első ülését, melyet a jogszabálynak és a Szervezeti és Működési Szabályzatnak megfelelően bizottsági ülés előzött meg. Az ülésen 13 előre meghirdetett napirendi pontot és 2 sürgősségi indítványt tárgyalt meg a testület.

Az előterjesztések egy része jogszabályi kötelezettségek miatt került megvitatásra, többnyire technikai jellegű

módosításokat tartalmazott. Ide sorolandó többek között a hivatali dolgozókra vonatkozó igazgatási szünet napjainak meghatározása, a hivatal és az önkormányzati intézmények közötti munkamegosztást szabályozó megállapodások felülvizsgálata, a helyi népszavazás kezdeményezéséhez szükséges választópolgárok számáról szóló rendelet módosítása, vagy az általános iskola beiskolázási körzethatár kijelölésének véleményezése.

A testület megismerhette a 2016. évben igénybe vett, a központi költségvetés IX. fejezetéből származó támogatások elszámolása megalapozottságának **hatósági ellenőrzésének** megállapításait. A **Magyar Államkincstár** rendszeresen ellenőrzi az önkormányzatok gazdálkodását, különösen a központi költségvetésből származó támogatások igénylését és felhasználását. A MÁK 2017. szeptember 29. és 2018. január 10.

Folytatása a 2. oldalon.

ÖNKORMÁNYZATI HÍREK

TÁJÉKOZTATÓ A KÉPVISELŐ-TESTÜLET JANUÁRI ÜLÉSÉRŐL...

Folytatás az 1. oldalról.

között dokumentum alapú felülvizsgálatot folytatott le Törtel Község Önkormányzata, a Törteli Tulipán Óvoda és a Déryné Művelődési Központ és Könyvtár vonatkozásában. A jegyzőkönyv alapján 3.227.302 Ft visszafizetési kötelezettséget állapított meg az önkormányzat részére a Törteli Tulipán Óvoda vonatkozásában, hasonlóan a korábbi ellenőrzéshez.

Napirendre került a **Törteli Híradó kiadásának ügye**, ugyanis az újság előállítási költsége a 2017. évben 2.398.956 Ft volt. Ez az összeg tartalmazza a következő kiadásokat: a tördelészerkesztés díját, a nyomdai díjat, és a posta terjesztési díját. A főszerkesztő anyagi ellenszolgáltatás nélkül végzi tevékenységét. A hirdetések befolyó díjak összege 116.553 Ft volt. A testület úgy döntött, hogy továbbra is ingyenes, havi újsággént szeretné megjelentetni az önkormányzati lapot, így inkább a hirdetési díjakon módosít, melyek több mint 10 éve nem kerültek emelésre. Tájékozódva más településeken is alkalmazott hirdetési tarifákról, a testület döntött a díjak emelésének mértékéről. Állandó hirdetőként, egyedi megállapodást kötve, az újság megjelenését a Törteli Községi Sportkör anyagiakkal támogatja a jövőben.

Hirdetési díjak

Vállalkozói, céges hirdetések

- 1/1 oldal 32000 Ft
- 1/2 oldal 16000 Ft
- 1/4 oldal 8000 Ft
- 1/8 oldal 4000 Ft

Rendszeres megjelenés esetén (12 hónap) 10% kedvezmény.

Lakossági apróhirdetés 30 Ft/szó.

Módosításra került az önkormányzati tulajdonú **bérlakások bérbeadásáról, lakbéréinek megállapításáról szóló rendelet**. A bérlési díjak módosítására egységesen 50 Ft/m² emelést fogadott el a testület. A másik jelentős módosítás, hogy lakásbérlet legfeljebb 5 év határozott időre adható, mely egyszeri alkalommal, kivételes okokra hivatkozva 5 évvel meghosszabbítható. Erre a döntés-

re azért került sor, mert az önkormányzat kevés számú bérlakással rendelkezik és így módon több családot tud 5-10 évre lakáslehetőséggel támogatni. Ennyi idő alatt a bérlők időt nyerve átgondolhatják a lakásszerzés egyéb lehetőségeit.

Napirenden szerepelt a települési támogatásokról és az egyéb szociális elátásokról szóló rendelet is. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy az élelmiszer támogatásra leginkább október, november, február és március hónapokban magasabb az igény, így a jövőben a **természetbeni élelmiszer támogatást** ebben a 4 hónapban, tehát évente maximum négy alkalommal lehet megállapítani egy hónap időtartamra.

Ezt a támogatási formát elsősorban annak a személynek a gyors megsegítésére biztosítjuk, aki önmaga, illetve a családja étkeztetéséről más módon nem tud gondoskodni. Ezért a tartós élelmiszer támogatási forma pontosításra került, mert gyakran indokolatlanul élnék vissza az igénylés lehetőségével, illetve erre alapozzák a megélhetésüket, holott ez egy kiegészítő támogatás, ennek következményeképpen pedig, olyan állampolgárok is „eleshetnek” a támogatástól, akik valóban rászorulnak.

Bakos Imre tanyagondnok 2017. december 18. napján kinevezésre került, így a testület elé került a **Tanyagondnoki Szolgálat Szakmai Programjának** az elfogadása, melyet a testület elfogadott.

Ebből kiemelve a tanyagondnok feladatai:

1. Közreműködés az étkeztetésben – A tanyagondnok szükség szerint 10-15 fő egyéb belterületi lakott helyen élő személy részére szállítja ki a meleg ételt az önkormányzat konyhájáról, hétköznapiokon.

2. Közreműködés a házi segítségnyújtás biztosításában – A tanyagondnok a házi gondozók szállításán kívül az alábbi feladatokat látja el: ház körüli, szakképzést nem igénylő feladatok (pl. gázpalack cseréje), a napi életvitel fenntartásához szükséges alapvető élelmiszerek, vegyi áruk, fogyasztási cikkek, stb. beszerzése.

3. Közreműködés a közösségi és szociális információk szolgáltatásában

– Hirdetményeket, szórólapokat tesz ki a külterületek és az egyéb belterületi lakott hely frekvenciált közterületein, illetve szóban tájékoztatja a lakosságot az aktuális programokról és rendezvényekről. Ezzel egy időben a lakosság által megfogalmazott igényeket és észrevételeket továbbítja a polgármester felé.

4. Közreműködés az egyéb alapszolgáltatásokhoz való hozzáférésben – Mivel a külterületek nehezen megközelíthetőek, ezért a családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat, valamint a védőnői szolgálat munkatársai csak a szolgálat segítségével juthatnak ki a családokhoz. A tanyagondnok szükség esetén a segítséget igénylőket a fogadóórára szállítja. Munkája során folyamatosan figyelemmel kíséri a lakosság, és különösen a veszélyeztetett családok életkörülményeit.

5. Az egészségügyi ellátáshoz való hozzájutás segítése – Heti több alkalommal szállítja a lakosságot háziorvosi rendelésre (betegek, mozgáskorlátozottak, kismamák, kisgyermekes családok, idősek, akik számára a közlekedés elsősorban egészségi állapotuk, életkoruk, egyéni élethelyzetük és szociális helyzetük miatt nehézséget okoz), valamint a gyógyszer íratás, illetve a receptek kiváltása szintén a tanyagondnok rendszeres feladatai közé tartozik.

6. A tanyagondnoki szolgálat közvetlen, személyes szolgáltatásokon belüli kiegészítő feladatai továbbá a közösségi, művelődési, sport- és szabadidős rendezvények szervezése, segítése, egyéni hivatalos ügyek intézésének segítése.

A tanyagondnoki egyes szolgáltatások igénybevételét szóban vagy írásban lehet kérni a polgármesternél, a jegyzőnél vagy a tanyagondnoknál. A kérelmekről a polgármester dönt.

A testületi ülésen sürgősségi indítvány alapján döntés született az I. és II. felnőtt háziorvosi praxis meghirdetéséről is.

Tisztelettel hívjuk és várjuk továbbra is a település lakosságát a testület nyilvános üléseire, melynek időpontjáról a hivatali hirdetőtáblákon, a hivatalos Facebook-oldalon, és a hamarosan újrainduló honlapon tájékozódhatnak.

Antalné Petrovics Erika
Jogi és Ügyrendi Bizottság elnöke

ÖNKORMÁNYZATI HÍREK

HIRDETMÉNY

A KÖZTÁRSASÁGI ELNÖK KITŰZTE AZ ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐK 2018. ÉVI VÁLASZTÁSÁT.

A szavazás napja:

2018. április 8.

A szavazás

6:00 órától 19:00 óráig tart.

Névjegyzék

A névjegyzékben szereplő választópolgárok a névjegyzékbe történt felvételükről, valamint a szavazás helyéről és idejéről **értesítőt** kapnak.

A névjegyzék a helyi választási irodában (polgármesteri hivatalban) tekinthető meg.

Ajánlás

A választókerületben választójoggal rendelkező választópolgár

2018. március 5-ig ajánlóíven ajánlhat jelöltet.

A jelöléshez **legalább 500 választópolgár érvényes ajánlása** szükséges.

Egy választópolgár több jelöltet is ajánlhat, de egy jelöltet csak egyszer.

Szavazás

A magyarországi lakcímmel rendelkező választópolgár személyesen szavazhat

az értesítőn feltüntetett szavazóhelyiségben.

A mozgásában korlátozott választópolgár mozgóurnát kérhet.

A szavazás napján lakóhelyétől távol tartózkodó választópolgár **belföldön** az általa megjelölt településen átjelentkezéssel, **külföldön** Magyarország külképviseletein adhatja le szavazatát.

Átjelentkezést 2018. április 6-án 16:00 óráig,

a külképviseleti névjegyzékbe való felvételt **2018. március 31-én 16:00 óráig** lehet kérni a www.valasztas.hu oldalon vagy levélben, illetve személyesen a lakóhely szerinti illetékes helyi választási irodától.

Szavazni egy egyéni választókerületi jelöltre és egy országos listára lehet.

Az országgyűlési választáson **nemzetiségiként regisztrált** választópolgár pártlista helyett nemzetiségi listára szavazhat.

Részletes tájékoztatásért forduljon a polgármesteri hivatalban működő helyi választási irodához, vagy látogassa meg a www.valasztas.hu weboldalt.

Nemzeti Választási Iroda

ÖNKORMÁNYZATI HÍREK

Lakossági tájékoztató!

Tájékoztatjuk a Tisztelt lakosságot, hogy a község közigazgatási területén szolgálatot ellátó két fő mezőőr munkaviszonya közös megegyezéssel 2018. február 5-i nappal megszűnt. A mezei őr-szolgálat hatáskörébe utalt feladatok elvégzéséről a leendő mezőőrök kinevezéséig – átmeneti jelleggel – a polgármester, annak távollétében pedig, a jegyző gondoskodik. Kéréseikkel, kérdéseikkel a tanyagondnoki feladatokat ellátó Bakos Imréhez és az önkormányzati koordinátori feladatokkal megbízott Dirner Lászlóhoz fordulhatnak személyesen, vagy telefonon.

A mezőőri telefonszám:

+36-30/729-0993

A tanyagondnok telefonszáma:

+36-30/462-3228

e-mail cím:

mezoor@tortel.hu

Törtel Község Önkormányzata

**BAKOS IMRE
TANYAGONDNOK**

**TELEFONSZÁM:
06-30/462-3228**

Tájékoztató

Törtel Község Önkormányzata Képviselő-testülete tájékoztatja a lakosságot, hogy a 2017. évi

ÉVÉRTÉKELŐ FALUGYŰLÉS

2018. március 2-án lesz megtartva.

Ugyanakkor vendégünk lesz

Földi László országgyűlési képviselő,

aki a 2014-2018-as kormányzati ciklusban elért eredményeket ismerteti.

ÜGYFÉLFOGADÁSI REND

Törteli Polgármesteri Hivatal

Kedd: 8:00–12:00 és 13:00–17:00

Csütörtök: 8:00–12:00 és 13:00–16:00

A Ceglédi Járási Hivatal ügyfélfogadása Törtelen

Csütörtök: 8:00–16:00

Hirdessen
Ön is
a Törteli
Híradóban!

GODÓ TIBOR

polgármester

fogadóórájának időpontja:

hetente péntek 15⁰⁰-18⁰⁰

A polgármester hivatalos elfoglaltsága miatt a fogadóóra elmaradhat!

DR. TÓTH ÁGNES

jegyző ügyfélfogadása:

kedd: 14:00-16:00

csütörtök: 9:00-11:00

ÖNKORMÁNYZATI HÍREK

LAKOSSÁGI TÁJÉKOZTATÓ!

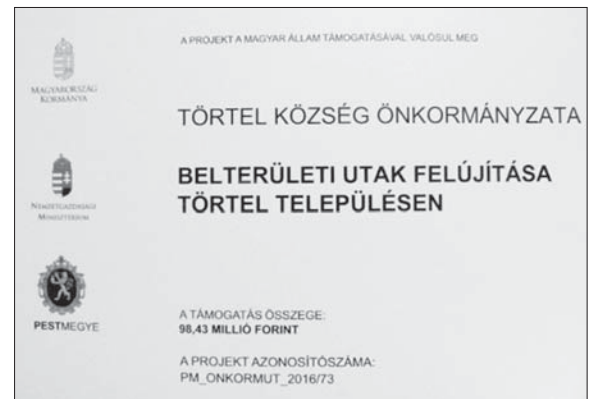
2018. január – Törtel Község Önkormányzata

BELTERÜLETI UTAK FELÚJÍTÁSA TÖRTEL TELEPÜLÉSEN

Végéhez közelednek a „Belterületi utak felújítása Törtel településen” projekt kivitelezési munkálatai.

A felújítás a Nemzetgazdasági Minisztérium közreműködésével a PM_ONKORMUT_2016/73 kódszámú „Önkormányzati tulajdonú belterületi utak szilárd burkolattal történő kiépítésének, felújításának és korszerűsítésének támogatása gazdaságfejlesztési céllal Pest megye területén” című pályázaton elnyert támogatás segítségével valósul meg.

A projekt keretein belül a Széchenyi út, a Kinizsi Pál út, és a Vágóhid út szilárd burkolatot kap. A kivitelezés a végéhez közeledik. Mindhárom utcában elkészült az útalap, ezt követi az aszfaltozás, majd az útpadka készítése. A szakmai műszaki átadás-átvétel időpontja február hónapban várható. Az ünnepélyes átadás átvételi ünnepség a március 15 -i ünnepség keretében kerül megtartásra, melyre szeretettel várjuk Törtel község lakosságát!

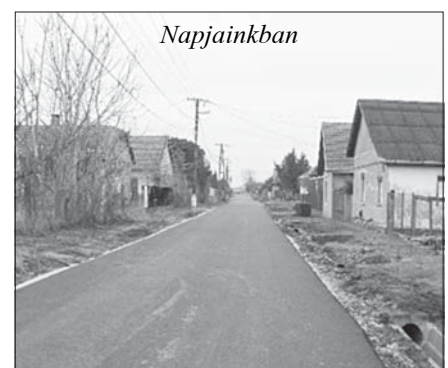

Képes beszámoló

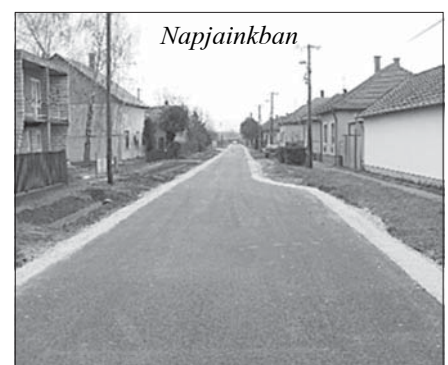
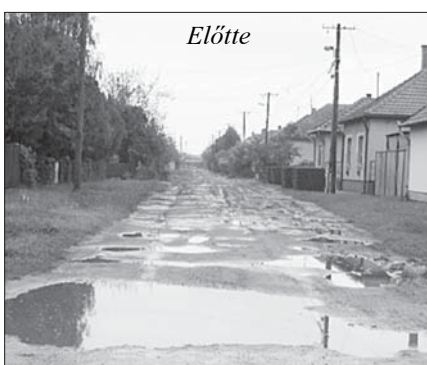
Törtel, Vágóhid út

Törtel, Kinizsi Pál út

Törtel, Széchenyi út

ÖNKORMÁNYZATI HÍREK

Törteli Polgármesteri Hivatal

A „Közszolgálati tisztviselőkről szóló” 2011. évi CXCV. törvény 45. § (1) bekezdése alapján

PÁLYÁZATOT HIRDET

Törteli Polgármesteri Hivatal

KÖNYVELŐ munkakör betöltésére.

A közszolgálati jogviszony időtartama: Határozatlan idejű közszolgálati jogviszony.

Foglalkoztatás jellege: Teljes munkaidő.

A munkavégzés helye: Pest megye, 2747 Törtel, Szent István tér 1.

A közszolgálati tisztviselők képesítési előírásáról szóló 29/2012. (III.7.) Korm. Rendelet alapján a munkakör betöltője által ellátandó feleletkörök: 19. Pénzügyi és számviteli feladatkör.

A munkakörhöz tartozó főbb tevékenységi körök: Gazdasági események kontírozása, főkönyvi könyvelés, analitikus nyilvántartások egyeztetése, kontírozása, költségvetési jelentések és mérlegjelentések, beszámoló, költségvetés készítése.

Jogállás, illetmény és juttatások: A jogállásra, az illetmény megállapítására és a juttatásokra a „A Közszolgálati tisztviselők jogállásáról szóló” 2011. évi CXCV. törvény rendelkezései az irányadók.

Pályázati feltételek:

- Magyar állampolgárság,
- Cselekvőképesség,
- Büntetlen előélet,
- Középiskola / gimnázium,
- Közgazdasági, pénzügyi-számviteli munkakörben, államháztartási mérlegképes könyvelőként – legalább 1-3 év szakmai tapasztalat,
- Vagyonynyilatkozat tételi eljárás lefolytatása,
- Mérlegképes könyvelői képesítés,
- Felhasználói szintű MS Office (irodai alkalmazások),
- A jelentkezőnek szerepelnie kell a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 151. § (3) bekezdése szerinti nyilvántartásban és rendelkeznie kell könyvviteli szolgáltatás végzésére jogosító engedéllyel.

A pályázat elbírálásánál előnyt jelent:

- Önkormányzati gazdálkodás területén szerzett – legalább 1-

3 év szakmai tapasztalat,

- ASP szakrendszer ismerete.

A pályázat részeként benyújtandó iratok, igazolások:

- Fényképes szakmai önéletrajz a 45/2012. (III.20.) Korm. Rendelet 1. sz. melléklete szerint.
- Végzettséget, képesítést igazoló okiratok másolata.
- Három hónapnál nem régebbi erkölcsi bizonyítvány.
- Nyilatkozat arról, hogy a pályázó személyes adatait, pályázati anyagát a pályázati eljárásban részt vevők megismerhessék, kezelhessék.

A munkakör betölthetőségének időpontja: A munkakör a pályázatok elbírálását követően azonnal betölthető.

A pályázat benyújtásának határideje: 2018. március 9. A pályázati kiírással kapcsolatosan további információt Dr. Tóth Ágnes nyújt, a 0653/576-010-es telefonszámon.

A pályázatok benyújtásának módja:

- Postai úton, a pályázatnak a Törteli Polgármesteri Hivatal címére történő megküldésével (2747 Törtel, Szent István tér 1.). Kérjük a borítékon feltüntetni a pályázati adatbázisban szereplő azonosító számot: Tor/640/2018., valamint a munkakör megnevezését: Könyvelő.

A Pályázati eljárás, a pályázat elbírálásának módja, rendje:

A beérkezett pályázatok tartalmi és formai szűrését követően a pályázók személyes meghallgatáson vesznek részt. A pályázat kiírója fenntartja a pályázat eredménytelenné nyilvánításának a jogát.

A pályázat elbírálásának határideje: 2018. március 14.

KÖSZÖNJÜK!

2018. január 24-én volt az idei első **véradó nap**, amikor a falu polgárai étellel, itallal, gyümölcssel vendégelték meg a véradókat. Kellemes meglepetésként ért, hogy ötletemet mindenki támogatással fogadta. Köszönet az Arti Pékségnek a szinte még meleg friss pogácsáért,

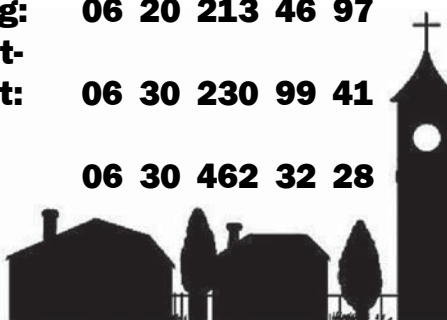

mellyel a kalóriákat pótolták, Bakos Lászlónak a rengeteg gyümölcsért, így vitamin is volt bőszeggel és köszönet a Böbe ABC-nek, akik a folyadékpótlásról gondoskodtak. Beszélgetéseim alapján úgy látom és bátran kijelenthetem, hogy biztosítottak látom a további véradások során is a hasonló összefogást. Ami viszont némi öröm az örömben, hogy sajnos a véradók létszáma semmit nem gyarapodott. Bízom benne, a jövőben ezen a területen is pozitív eredmények születnek. Dolgozom rajta!

Miska Magdolna

Közérdekű telefonszámok

- **Polgárórség:** 06 30 623 56 72
- **Mezőórség:** 06 30 729 09 93
- **Rendórség:** 06 20 213 46 97
- **Közterület-felügyelet:** 06 30 230 99 41
- **Tanya-gondnok:** 06 30 462 32 28

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

Az illegális hulladékégetés humán- és környezet-egészségügyi kockázatai II.

Az égetés során keletkező leggyakoribb légszennyező anyagok jellemzői és az emberi egészségre gyakorolt hatásai

A szén-monoxid (CO)

A szén-monoxid színtelen és szagtalan, a levegőnél könnyebb, erősen mérgező gáz, a szénvegyületek tökéletlen égése során képződik. Mind zárt térben, mind szabad levegőn kockázati tényező. Zárt térben fokozottan veszélyes, hiszen ott könnyen földúsulhat. A sűrűsége csak 3-4%-al kisebb, mint az ugyanolyan hőmérsékletű levegőé, így a zárt terekben a magasabb részeken fog először felgyülemelni.

A szén-monoxid (CO) egészségkárosító hatása

A szén-monoxid gyengíti a vér oxigénszállító képességét, oxigénhiányos állapotot okozhat. A szén-monoxid mérgezés tünetei a fejfájás, hányás, súlyos esetekben eszméletvesztés és halál – bár a rövid ideig tartó expozíció hatása visszafordítható.

Az idült hatások tünetei: fejfájás, szédülés, álmatlanság, szívűrtíji fájdalmak, idegrendszeri tünetek, a szívinfarktus gyakoriságának növekedése. A halálos CO-mennyiség függ a kortól, az általános egészségi állapottól (különösen veszélyes szívbetegség esetén) és az érintett személy aktuális oxigén-szükségletétől.

Forrás:

WHO Air quality guidelines for particulate matter, ozone, nitrogen dioxide and sulfur dioxide, Global update 2005, Summary of risk assessment

http://www2.sci.u-szeged.hu/eghajlattan/lev_egeszseg.pdf

Környezethigiéna jegyzet (szerk.: Dr. Szoboszlai Sándor, Dr. Kriszt Balázs.) A légköri levegő szennyezettsége fejezet (10-27. oldal) Környezetgazdálkodási agrármérnök képzés BSc., Szent István Egyetem, Gödöllő, 2015

Aeroszolok (Particulate Matter: PM)

A szilárd részecskék az égetés talán egyik legkritikusabb légszennyező anyagai. A légköri aeroszol egy diszperz kolloid rendszer, levegőben (mint diszpergáló közegben) eloszlatott finomszemcsés (10 µm alatti részecske átmérőjű) szilárd vagy folyékony halmazállapotú anyagok gyűjtőneve. Néhány óra időtartamtól legfeljebb két hétig tartózkodnak a légkörben. Az aeroszolókat szemcseméretük alapján három nagy csoportra lehet bontani: a 10 mikrométer átmérőjű szemcséket „durva” részecskének (PM10) nevezik, ezek a szemcsék lejutnak az alsó légutakba. A 2,5 mikrométernél kisebb átmérőjű, „finom” részecskéket (PM2,5) alkotják a belélegezhető frakciót, ezek már lejutnak a tüdő légshólyagocskáiba is. A legkisebb részecskék a rövid élet-tartamú (alig 1 óra), Aitken-féle részecskék, melyeknek átmérője kisebb, mint 0,08 µm. Ezek, a tüdő légshólyagocskáin keresztül bekerülnek a véráramba, így a belső szervekbe is.

Az aeroszolok egészségkárosító hatása

Az aeroszol terhelés rövidtávú emelkedése izgatja a nyálkahártyákat, könnyezést, orrvizketést, köhögést és nehézlégzést válthat ki. A tüdőben felszívódva helyi gyulladáshoz vezet, ami indíthat el, továbbá a véráramba bekerülve elindítja a véralvadás folyamatát, aminek következtében vérrögösödés léphet fel. Ennek következménye a szív-érrendszeri betegségek számának növekedése a szennyezett napokon, a legsúlyosabb kimenetel az érelzáródás (embólia), ami halálos kimenetelű is lehet. Növekszik az asztma és a krónikus légcsőhurut fellángolások miatti orvoshoz fordulások száma is. Hosszú távú egészség-hatásai: a várható élettartam jelentős csökkenése, szív-és érrendszeri, valamint légzőszervi betegségek, tüdőrák kialakulása. Irodalmi adatok támasztják alá, hogy a közlekedés eredetű levegőszennyezés (magában foglalva az aeroszol terhelést is) a forgalmas utak mentén élő lakosság körében nagyobb mértékben fejti ki a káros

hatásokat. A WHO szerint az aeroszolok jelenléte még a legalacsonyabb koncentrációban is káros. További problémát jelent, hogy az aeroszolok felületéhez toxikus szennyezőanyagok kötődhetnek. Ilyenek a dioxinok, a policiklikus aromás szénhidrogének (PAH-ok), a nehézfémek, stb. A PAH-ok 95%-a a finomszemcsés anyagokhoz (PM2,5) kötődik. Egyes policiklusos aromás szénhidrogének nemcsak toxikusak, hanem karcinogének is és becslések szerint a tüdőrák kockázatát 7,8-szeresére növelik.

Forrás:

WHO Air quality guidelines for particulate matter, ozone, nitrogen dioxide and sulfur dioxide, Global update 2005, Summary of risk assessment

<http://www.tiszta.levego.hu/pm10.html>

Környezethigiéna jegyzet (szerk.: Dr. Szoboszlai Sándor, Dr. Kriszt Balázs.) A légköri levegő szennyezettsége fejezet (10-27. oldal) Környezetgazdálkodási agrármérnök képzés BSc., Szent István Egyetem, Gödöllő, 2015

Venkataraman C, Friedlander SK. Source resolution of fine particulate polycyclic aromatic hydrocarbons - using a receptor model modified for reactivity. J AirWaste Management; 1994; 44: 1103-08.

Zmirou D, Masclet P, Boudet C, Dechenaux J. Personal exposure to atmospheric polycyclic hydrocarbons in a general adult population and lung cancer assessment. J Occup Environ Med 2000; 42(2): 121-6.

Baek SO, Field RA, Goldstone ME et al. A review of atmospheric polycyclic aromatic hydrocarbons: sources, fate and behaviour. Water, Air Soil Pollution, 1991;60: 279-300.

Nitrogén-oxidok

Az égetés során a levegő és a hulladék nitrogén tartalmának oxidációjából származik. A nitrogén-oxidok nagyon reakcióképes gázok, melyek kulcsszerepet játszanak az ózon és a fotokémiai szmog egyéb összetevői-

Folytatása a 8. oldalon.

Az illegális hulladékégetés humán- és környezet-egészségügyi kockázatai II.

Folytatás a 7. oldalról.

nek keletkezésében. A kén-dioxid mellett meghatározó a szerepük a savas esők kialakulásában is, és így az erdők pusztulásában.

Nitrogén-oxidok egészségkárosító hatása

A nitrogén-oxidok légzőszervi megbetegedésekkel és tüdőproblémákkal hozhatók összefüggésbe. A nitrogén-oxidok magas koncentrációja valószínűleg hozzájárul a szív-és tüdőbetegségekhez, továbbá csökkenti a szervezet ellenálló képességét a légúti fertőzésekkel szemben. Állatkísérletek alapján a nitrogén-oxidok magas koncentrációja felgyorsíthatja a rákos betegségek lefolyását. A nitrogén-dioxid és reakciótermékei csökkentik a tüdőfunkciót, és különféle légzőszervi tünetek kockázatát növelik. Rendkívül magas koncentrációi esetén a légutak összeszűkülnek mind az asztmás, mind a nem asztmás egyéneknél. Az asztmásak ugyanakkor érzékenyebbek a nitrogén-dioxidra, mint az egészségesek. Kimutatták, hogy a forgalmas utak mentén élő emberek közül többen válnak asztmássá.

Forrás: WHO; Health Aspects of Air Pollution with Particulate Matter, Ozone and Nitrogen Dioxide, 2003

WHO Air quality guidelines for

particulate matter, ozone, nitrogen dioxide and sulfur dioxide, Global update 2005, Summary of risk assessment

Környezethigiénia jegyzet (szerk.: Dr. Szoboszlai Sándor, Dr. Kriszt Balázs.) A légköri levegő szennyezett-sége fejezet (10-27. oldal) Környezetgazdálkodási agrármérnök képzés BSc., Szent István Egyetem, Gödöllő, 2015

PETERS, J. M. ET AL. A study of 12 Southern California communities with differing levels and types of air pollution. II Effects on pulmonary function. American journal of respiratory and critical care medicine, 159: 768-775 (1999)

Kloridok és Fluoridok

A hidrogén-klorid (HCl) és a hidrogén-fluorid (HF) savas gázok mennyisége a hulladékban lévő klór és fluor tartalomtól függ, általában a hulladékokban magas ezen anyagoknak az aránya.

Kloridok és Fluoridok egészségkárosító hatásai

A hidrogén-klorid a tüdőt károsítja és a krónikus hörghurut kialakulásában játszik szerepet. A hidrogén-fluorid hosszan tartó, magas koncentrációjú expozíciója fluorózist okozhat, ami elsősorban a csontrendszert károsítja.

Kén-dioxid

A kén-dioxid klasszikus szennyezőanyagnak nevezhető, mivel

egészségkárosító hatása már a szénre alapozott ipari forradalom elterjedése óta megfigyelhető, kibocsátása a hulladékban lévő kén-tartalom függvénye. Alapvető szerepet játszik a savas-esők kialakulásában, veszélyes a vízi élővilágra nézve.

A kén-dioxid egészségkárosító hatásai

A kén-dioxid az élő szervezetekre nézve mérgező hatású. Tisztán belélegezve fulladásos halált, kis mennyiségben légzési nehézséggel járó mérgezési tüneteket okoz. A kén-dioxid izgatja a nyálkahártyát, a légzőrendszert, hörgő összehúzódást, krónikus hörghurutot és csökkent légzésfunkciót okoz.

Az expozíció során a légzőszervi, szív- és érrendszeri betegek állapota rosszabbodhat. Az asztmás, a krónikus tüdő- és szívbetegek sokkal érzékenyebben reagálnak a SO₂ okozta légszennyezettségre.

Forrás:

WHO Air quality guidelines for particulate matter, ozone, nitrogen dioxide and sulfur dioxide, Global update 2005, Summary of risk assessment

Környezethigiénia jegyzet (szerk.: Dr. Szoboszlai Sándor, Dr. Kriszt Balázs.) A légköri levegő szennyezett-sége fejezet (10-27. oldal) Környezetgazdálkodási agrármérnök képzés BSc., Szent István Egyetem, Gödöllő, 2015

2018. évi hulladékszállítási naptár

	csomagolási	zöld
■ január	9. és 23.	30.
■ február	6. és 20.	27.
■ március	6. és 20.	27.
■ április	3. és 17.	24.
■ május	1. és 22.	29.
■ június	5. és 19.	26.
■ július	3. és 17.	24.
■ augusztus	7. és 21.	28.
■ szeptember	4. és 18.	25.
■ október	2. és 16.	30.
■ november	6. és 20.	27.
■ december	4. és 18.	24. vagy 27.

**Törteli Híradó
HIRDETÉSI DÍJAK
2018. február 1. napjától**

A vállalkozói hirdetés díja:

- hirdetés / oldal: 32.000 Ft
- hirdetés / fél oldal: 16.000 Ft
- hirdetés / negyed oldal: 8.000 Ft
- hirdetés / nyolcad oldal: 4.000 Ft

A lakossági hirdetés díja:
30 Ft/szó

*Rendszeres megjelenés,
azaz 12 hónap esetén
10% kedvezményt biztosítunk.*

**GÁZKÉSZÜLÉKEK
JAVÍTÁSA, BEÜZEMELÉSE, KARBANTARTÁSA,
MŰSZERES ELLENŐRZÉSE!**

**Gáz,- víz,- fűtésszerelés, javítás.
Borics István gázszerelő mester**

Elérhetőségek: **06-30/911-1750**

boricsistvan@t-online.hu • www.boricsgaz.hu

**Akciós
farsangi jelmez
és kellék vásár**

Szolnokon,
a Széchenyi lakótelepi kispiac
mögötti

DÁVID JELMEZ
szaküzletben.

Óriási a választékunk: bölcsis, ovis, iskolás és
felnőtt méretű jelmezekből.

A tetőn fagyjólcsér látható! Belső sétálóutcán!

Nyitva:
mindennap 9:00-18:00 óráig!
Olcsó árak, óriási választék!

**Hiteles
Energetikai
Tanúsítvány**

Mari Edina

**Építészmérnök
Energetikai tanúsító**

+36 20 420 2617

@ mari.edina.energetika@gmail.com

Eladná vagy bérbe adná ingatlanát?
A kötelező Hiteles Energetikai Tanúsítványának
elkészítését **rövid határidővel, pontosan,
kedvező áron vállalom**, legyen szó családi
házról vagy társasházi lakásról.

- Panel lakás 9.900 Ft
- Társasházi lakás 11.900 Ft – 13.900 Ft
- Családi ház 13.900 Ft – 18.900 Ft

További információkért és időpont egyeztetéshez
kérem keressen a fenti elérhetőségek egyikén.

**Szálka 2004 Bt.
Törtel, Karinthy F. u. 2.**

Nyitva: Hétfőtől-szombatig, Vas.: zárva

Érdeklődés és megrendelés:

53/376-791, 06-30/405-9006

ÚJ ÉV, ÚJ ÁRAK – CSAK TÖRTEL TERÜLETÉN!

	régi ár	ÚJ ÁR
• Vastag akác gurigás	4000 Ft/q	3800 Ft/q
• Hasított akác	4200 Ft/q	4000 Ft/q
• Tölgy-bükk-gyertyán félíg hasított	3600 Ft/q	3400 Ft/q
• Tölgy-bükk-gyertyán készre hasított	3800 Ft/q	3600 Ft/q
• Fabrikett 15 kg	1290 Ft/zs	1100 Ft/zs

Telephellyel, működési engedéllyel és mérleggel sem rendelkező, csak
mobilon elérhető alkalmi tűzifa árus **NEM AZONOS A KERESKEDŐVEL!**
Az új árak a meglévő készletre vonatkoznak!

PB gázpalack (cserelhetőség hétvégén is!)

A régi szeszfőzde helyén is lehet gázpalackot cserélni munkanapokon!

AZ ÁRVÁLTOZTATÁS JOGÁT FENNTARTJUK!

DRÓTFONATOK

- 1 méter magas..... 8000 Ft/tek.
- 1,2 méter magas..... 9000 Ft/tek.
- 1,5 méter magas.... 11000 Ft/tek.

VADHÁLÓ (1,5x50 fm): **13.600 Ft**
KEMÉNYFA DESZKÁK

BETONOSZLOPOK

2,4 m-es (háromszög alakú)
1850 Ft/db

AKÁCFAOSZLOPOK

2 m; 3 m – kérgézve-felelve
Akác lécs 1 m – 1,3 fm

A TULIPÁN ÓVODA HÍREI

A karácsonyi ünnepnek éppen csak vége, máris itt van a vízkereszt, kezdődik a báli szezon. A hagyományok szerint a mulatságok végén a telet is elűzzük, virágvasárnapon pedig már a tavasz közeledtét ünnepeljük.

A katolikus egyházi kalendárium szerint a farsang ünnepe vízkereszt és hamvaszószerda közé esik, melyhez

számtalan népi hagyomány kapcsolódik. A párválasztás mellett a farsang lényege a szabályok felrúgása és kigúnyolása. Az álarcok és a maszkok viselése is erre vezethető vissza: a névtelenség, az „arc-talanság” biztosítja mindenki számára a féktelen mulatozást. A szokások és hiedelmek zömének szempontjából többnyire farsangvasárnap, farsanghétfő és

húshagyókedd alkotja az igazi farsangot. A záró három napot „farsang farkának” is nevezik. Ezek a felszabadult mókázás igazi napjai. „Felkötjük a farsang farkát” – mondták még jó ötven éve is az idősebb emberek, ha farsang idején meglátogatták a rokonokat, barátokat, ismerősöket, vagy szórakozni mentek. Régi hagyomány a Balaton-felvidéken az „asszonyfarsang”, melyet mindig farsanghétfőn rendeznek. Ekkor a lányok, asszonyok férfiruhába bújtak, és férfi módra mulattak egész nap.

Óvodánkban is hagyomány a farsang ünneplése, melyre lelkesen készültünk a gyermekekkel. Ebben az időszakban a nagyobbak már projekt témák keretén belül részletesen is érintenek egy-egy témát. A Pityang csoportosok a szabás, varrás rejtelmébe vetették bele magukat, és ellátogattak Dudásné Kati nénihez, aki a jelmezkészítés fortélyaiival ismertette meg a gyermekeket. Mindenki kipróbálhatta a varrógépet, ami odafigyelést igényelt a gyermekek részéről. Több csoport is köszöni szépen Kati néninek a szép jelmezek kivitelezéséhez nyújtott segítségét. A kisebbek még kevésbé értik az ünnep lényegét, de a jelmezek, álarcok nekik is felkeltették érdeklődésüket.

2018. február 10-én megrendezésre került az óvodai farsang községünk sportcsarnokában. Az iskolások által feldíszített terem kellő hangulatot nyújtott a tél elűzéséhez, köszönjük szépen, hogy hozzájárultak rendezvényünkhöz. A délutánt Mohácsi Mónika törteli óvodásokból álló táncsoportja nyitotta meg pillangó táncával. Később, a jelmezes felvonulás után, az ő vezetésével táncház színesítette a műsort. Óvodánk hét csoportja ötletes jelmezekbe bújva, zenés előadással kedveskedett a közönségnek. A kisebbek még sírva mutatták meg magukat, de a szülők részvétele megnyugtatta őket. A nagyobbak már felszabadultan, örömmel adták elő műsoraikat. A mulatság ideje alatt Bakos Imre nyújtott segítséget a hangosításban, köszönjük munkáját. A helyszínen büfé működött, melyhez szeretnénk megköszönni Orosz Katalin segítségét, és Fajka János felajánlását. A Csillagvirág kiscsoportosok virág jelmezének elkészítésében Molnárné Sárrika nyújtott segítséget, melyet köszönünk szépen. Szeretnénk

A TULIPÁN ÓVODA HÍREI

Folytatás a 10. oldalról.

köszönetet mondani minden kedves szülőnek, nagyszülőnek az előkészületekben nyújtott lelkiismeretes segítségért, illetve, hogy részvételükkel támogatták óvodánkat. Köszönjük a karbantartó műhely dolgozóinak munkáját.

*

A téli időjárás kapcsán fontosnak tarjuk, hogy megérezzük a gyermekekkel az állatokról való gondoskodás

fontosságát. A madarak etetését figyelemmel kísérjük a hideg időben, pótoljuk az eleséget, távcsővel figyeljük az itt telelő fajokat. A Búzavirág csoportosok is magokat helyeztek el a kihelyezett madáretetőbe, amit a Kaszap Kft. ajánlott fel, köszönik szépen, Molnárné Kiss Krisztina hozzájárulását.

*

Szeretettel várjuk a következő nevelésre beiratkozó gyermekeket.

ÉRTESÍTÉS

AZ ÓVODAI JELENTKEZÉSRŐL ÉS FELVÉTELÉRŐL A 2018/2019. NEVELÉSI ÉVRE

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 8. § (1) bekezdése, 49. § (1)-(2) bekezdése, a 83. § (2) bekezdésének b) pontja, valamint a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 24. § (2) bekezdése alapján az alábbiakról tájékoztatjuk az érintetteket:

„Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető”

„Az óvodai felvétel, átvétel jelentkezés alapján történik. Az óvodába a gyermek – e törvényben foglalt kivétellel – harmadik életévének betöltése után vehető fel. A szülő gyermeke óvodai felvételét, átvételét bármikor kérheti, a gyermekek felvétele folyamatos.”

„A gyermeket elsősorban abba az óvodába kell felvenni, átvenni, amelynek körzetében lakik, vagy ahol szülője dolgozik. A felvételtől, átvételtől az óvoda vezetője dönt. Ha a jelentkezők száma meghaladja a felvehető gyermekek számát, az óvodavezető, amennyiben az óvoda fenntartója több óvodát tart fenn, az óvoda fenntartója bizottságot szervez, amely javaslatot tesz a felvételre.”

„Az óvoda a gyermek hároméves korától ellátja – a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben meghatározottak szerint – a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatokat is.”

Felhívjuk a Tisztelt Szülőket figyelmét, hogy jogszabályi változás miatt 2015. szeptember 1-től az óvodai tankötelezettség a gyermek 3 éves korától áll fenn! Kérjük, hogy a jelentkezésnél ezt szíveskedjenek figyelembe venni! Fentiekre tekintettel a 2018/2019. óvodai nevelési évre történő jelentkezés időpontját az alábbiak szerint határozzuk meg:

**2018.04.19-től 2018.05.19-ig
8:00-12:00 óra között!**

A jelentkezési lap átvehető az óvodában!

Az óvodai felvételtől hozott döntésről az óvodavezető 2018.06.08-ig írásban értesíti a szülőt. A döntés közlésétől számított 15 napon belül a szülő a döntés ellen fellebbezéssel élhet.

A beíratáshoz szükséges dokumentumok:

- a gyermek születési anyakönyvi kivonata, lakcímkártyája, TAJ-kártyája;
- a szülő (gondviselő) személyi igazolványa, lakcímkártyája;
- sajátos nevelési igényű gyermek esetében: szakértői vélemény;
- jogosultság fennállása esetén a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapításáról szóló határozat.

Az óvoda dolgozói nevében: **Kókainé Matuz Henriett és Sebők Anita**

A Törteli Szent István Király Általános Iskola hírei

Farsang az iskolában

*„Farsang napja eljött már,
kezdődik a jelmezbál,
zeneszóra vígan lép,
ring a tarka báli nép.”*

A Farsangot hagyományosan a vídám lakomák, bálók, multságok, népi ünnepélyek jellemzik. Iskolánkban régi hagyománya van a jelmezbálnak, ahol a tanulók egyéni és csoportos jelmezekben vonulnak fel és igyekeznek elkápráztatni a közönséget. Így volt ez most is. A gyerekek nagyon ötletes jelmezekben érkeztek. A zsűrinek (Balogh Dominika, Bekő Dávid, Káldiné Megyeri Éva, Király Béláné, Órsy Anett) nem volt egyszerű dolga. Az is jól mutatja ezt, hogy az egyéni beöltözőknél megosztottan hirdetem helyezéseket. Minden beöltöző egyéni- és csoportos jelmezes gyerek, 1-1 csokit kapott. Így senki sem maradt ajándék nélkül.

Eredmények

Egyéni jelmezesek:

1. helyezés: Asztronauta / Kiss Máté (4.a) és Tank / Sárík Bálint (2.a)
2. helyezés: Artu Ditu/ Szendrei Bence (2.a) és Hólégballon / Határ Mira (2.b)
3. helyezés: Ferrero Rocher / Bakos Blanka (1.b) és Gombán ülő törpe / Bakos Boglárka (4.a)

Csoportos alsó tagozat:

1. helyezés: Rovarok 3.a
2. helyezés: Nagy ho-ho-horgász 2.a
3. helyezés: Papagájok 1.a

Csoportos felső tagozat:

1. helyezés: Struccok 6.a
2. helyezés: Kalózok 8.b
3. helyezés: Zsákbamacskák 7.b

Közönségdíj:

Egyéni jelmezes: Tank / Sárík Bálint (2.a)

Csoportos alsó tagozat: Nagy ho-ho-horgász (2.a)

Csoportos felső tagozat: Struccok (6.a)

Minden évben a Farsang ünnepség végéhez közeledve, a 8. évfolyamos diákok már türelmetlenül várják a Bál szé-

Folytatása a 12. oldalon.

A Törteli Szent István Király Általános Iskola hírei

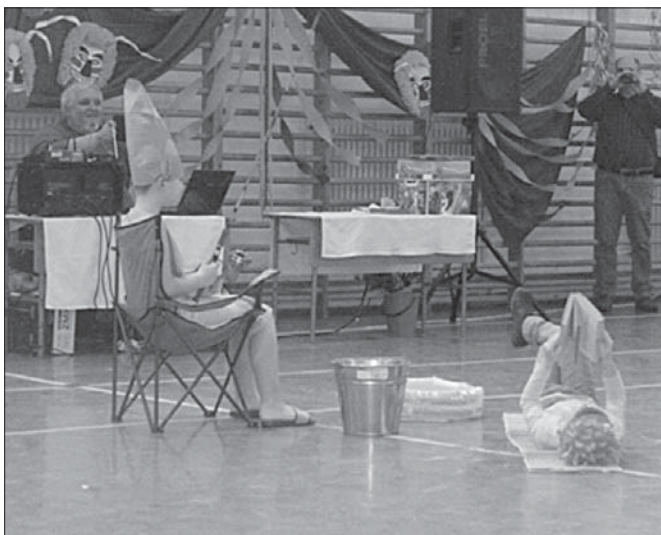
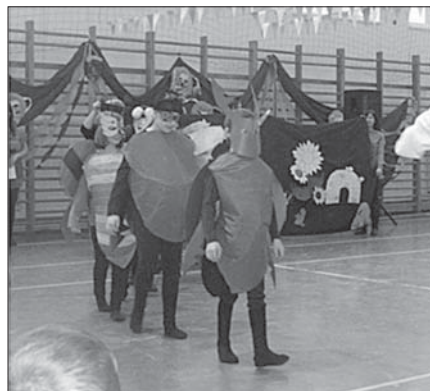
Folytatás a 11. oldalról.

pének kihirdetését. Ez most sem maradt el! A 2017-2018-as tanévben a Bál Szépe nyertesei: Csorba Dóra és Kökény Szabolcs lett.

Köszönöm minden résztvevőnek, segítő kollégának és szülőnek a munkáját, aki részt vett iskolánkban a jelmezes felvonulásban bármilyen formában. Köszönjük a Szülői Munkaközösségnek a felajánlott tombolatárgyakat és süteményeket!

Vörös Bernadett

Diákönkormányzat vezető pedagógus

A DÉRYNÉ MŰVELŐDÉSI KÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR HÍREI

Magyar Kultúra Napja

A Déryné Művelődési Központ és Könyvtár január 22-én, a Himnusz születésnapján teltházzal ünnepelte a Magyar Kultúra Napját. A Himnusz elhangzása után verset hallhattunk Nagy

Majd kérdésekkel folytatta és képzeletbeli játékra invitálta a közönséget!

„A Magyar Kultúra Napja van. Talán feltehetjük ma őszintén ezeket a kérdéseket magunknak: Mikor jártam utoljára színházban, koncerten? Mikor jártam utoljára könyvtárban, vagy épp könyvesboltban? Nem is kell válaszolnia, csak nézzünk magunkba mind-

hallgassunk meg egyet és gyönyörködünk benne!

Az élmény, ha egy évig nem is, de pár napig biztosan kitarthat majd, és talán újra felfedezhetjük magunknak a kultúránk gyöngyszemeit!

Az én listámon, az első helyen ők állnak:

Kodály Zoltán zeneszerző, zenepeda-

Attila 5.b osztályos tanulóól. Antalné Petrovics Erika képviselő asszony ünnepi köszöntőjében a nemzeti értékeinkről beszélt.

„A hungarikum gyűjtemény 7 szakterületének legjelentősebb része a Kulturális örökség. Ide tartozik a Halasi csipke, a Kodály-módszer, a 100 tagú cigányzenekar, a Táncház-módszer, Herendi porcelán, a Busó-járás... és folytathatnám a sort. Van tehát mit ünnepelni, mert a magyar kultúra gazdag és sokszínű.”

annyian! Erdélyben a legkisebb település, legeldugottabb házikójában is, a legnagyobb becsben őrzik a magyar kultúra maradványait. Mi miért nem értékeljük ennyire? Talán, mert természetes? Vagy nem divatos manapság? Netán, mert kicsit meg kellene erőltetni magunkat és időt kellene erre is szánni?

Egy játékra invitálom Önöket!

Csak így gondolatban, írja össze magának mindenki a kedvenc magyar képzőművészeti, zenei, irodalmi alkotásait. Ha hazamegyünk, olvassunk vagy

gógus. Ha valaki meghallgatja az Esti dal című kórusművét, nem hiszem el, hogy nem érinti meg a lelkét. És milyen szerencsés vagyok, hogy ezt kórusban énekelhettem oly sokszor.

József Attila, költő. Magával ragadó, érzelmekkel teli gondolatai örökövényűek. Egyik kedvenc verséből idézek: Áldalak búval, vigalommal, féltelek szeretnivalómmal, őrizlek kérő tenyerekkkel: búzaföldekkel, fellegekkel. Mindegy szeretsz-e, nem szeretsz-e, szí-

Folytatása a 14. oldalon.

A DÉRYNÉ MŰVELŐDÉSI KÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR HÍREI

Folytatás a 13. oldalról.

vemhez szívvel keveredsz-e, – látlak, hallak és énekellek, Istennek tégedet felellek.

Ybl Miklós építész. Nem tudok úgy elmenni Pesten, az Andrassy úton járva, hogy meg ne csodáljam az Operaházat.

így lesz minden nap, a magyar kultúra napja. Csak ne feledkezzünk meg róla! Legyünk büszkék a magyar kultúrára és neveljük ennek szeretetére gyermekeinket, unokáinkat. ”

Az ünnepi műsort a Tulipán Óvoda Katica és Margaréta nagycsoportjainak

sének, a civil szervezeteknek és kollégáinak a közművelődés területén végzett munkájukért és köszönetét fejezte ki mindazoknak, akik egész évben segítik munkáját, részt vesznek a rendezvényeken és rendszeres látogatói az intézménynek. Az ünnepség végén Törtel

De ebbe a sorba kívánczok a magyar néptánc. A Duna Tv-ben nem régen fejeződött be a Fölszállott a páva. Szívet melengető volt a kalotaszegi legények táncát nézni. De ahogy végiggondolom, még jócskán tudnám bővíteni a sort, hiszen szeretem Székely Bertalan történelmi festményeit, Márai Sándor írásait, a magyar filmművészet remekeit. Persze lehet ez a felsorolás hangulatfüggő és holnap valószínűleg teljesen más műveket említenék. De ez így van rendjén,

óvodásai kezdték verses zenés műsorokkal. Ezután a Szent István Király Általános Iskola 4 diákja népdalokkal lépett színpadra. Vendégénekesünk, Murvai Julianna Csézytól az „Ez az otthonunk”, az Ismerő arcoktól pedig a „Nélküled” című dalt adta elő. A Tápiómenti Táncsoport fergeteges néptáncsal nyűgözte le a közönséget, akik vastappsal jutalmazták a színvonalas műsorukat. Ezután Koncz Margit igazgató 1-1 szál virággal mondott köszönetet a község vezeté-

Község Önkormányzata részéről Godó Tibor polgármester, Czeróczi Ferencné alpolgármester és Antalné Petrovics Erika képviselő koszorút helyezett el Baranyai János egykori igazgató emléktáblájánál. A művelődési központ dolgozói szintén koszorút helyeztek el és egy méccsel tiszteltek a néhai igazgató emléktáblájánál. Köszönet mindazoknak, akik velünk voltak ezen a szép estén és együtt ünnepelték meg velünk a Magyar Kultúra Napját.

KULTÚRHÁZAK ÉJJEL-NAPPAL

Képes beszámoló

Intézményünk február 2-án az ifjúsági korosztály számára szervezte meg a „Barangolás a kísértet kastélyban” című programját. Az intézmény 3 szintjének helyiségeiben különböző állomásokon sejtelmes feladatok várták a csapatokat. A feladatok megoldásának jutalma „Palacsinta party diszkó” volt, ahol a fiatalok palacsintát, üdítőt fogyaszthattak és jó hangulatú diszkón vehettek részt.

Február 3-án Télűző lakodalmasra vártuk az érdeklődőket, akik násznépként vettek részt a „bolond menyasszony” és „bolond vőlegény” mulatságos esküvőjén, ahol – a hagyomány szerint – a menyasszony szerepét is férfi játszotta. Miután az „ifjú párt” a „pap” összeadta, a menyasszonyt és a vőlegényt jól megtáncoltatta a „násznép”. Az esküvő után a vendégek, zenei kísérettel körbejárták az intézményt, majd az udvaron a tél elűzésére kiszababot égettek.

A régi épület rendezvénytermébe farsangi lakodalomra invitáltuk a jelenlévőket. A mulatságot Koncz Margit igazgató asszony egy farsangi dallal nyitotta meg, majd Godó Tibor

polgármester köszöntötte a vendégeket. Bekó Dóra dalokkal, Bach Szilvia humorista pedig vidám műsorral fokozta a jó hangulatot. Ezután asztalra került a finom vacsora (birka-pörkölt, sertéspörkölt) majd a farsangi fánk. Hajnalig tartott a vidám farsangi lakodalom, ahol a talpalávalót Tóth Dániel és zenekara biztosította.

Vasárnap, február 4-én a gyerekeknek kedveskedtünk. Kőhalmi Ferenc bűvész mutatványait és vidám tréfáit, dalait hallgathatták a gyerekek, de a rendezvény a felnőtteknek is nagyon tetszett.

A DÉRYNÉ MŰVELŐDÉSI KÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR HÍREI

A DÉRYNÉ MŰVELŐDÉSI KÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR HÍREI

NYERTÜNK!

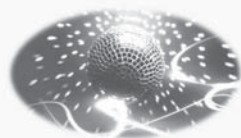
Február 15-én a Kultúrházak éjjelnappal záró eseményén adta át a Magyar Népművelők Egyesülete azokat a díjakat, amelyekkel a rendezvénysorozat alkalmából kiírt pályázatok legjobbait ismerte el.

Intézményünk a „Képből van a sokszínűség” című pályázaton méretette meg magát. 5 fotóval és az események rövid leírásával lehetett pályázni. A legtöbb szavazattal Törtel nyerte meg a versenyt. A Kispesti Munkásotthon Művelődési házában tartott sajtótájékoztató keretei között a díjakat Szedlacsek Emília, az EMI fősztályvezetője, Kárpáti Árpád, az NMI Művelődési Intézet Nkft. ügyvezetője, Gábor Ilona igazgató asszony és Novák Péter színész, a rendezvény fővédnöke adta át.

Az oklevelet és az ezzel járó 100.000 Ft-ot intézményünk vezetője, Koncz Margit igazgató vette át, ahová kollégái is elkísértek. A díjat Szedlacsek Emília fősztályvezető adta át.

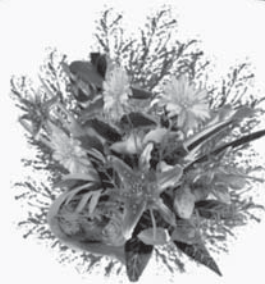

TÖRTELI DISZKÓ KLUB

2018. március 10.
 SZOMBATON 19 ÓRÁTÓL

NŐNAPI VIDEODISZKÓ

**RÉGI IDŐK LEGJOBB SLÁGEREI!
 NEM CSAK HALLHATOD, LÁTHATOD IS
 A LEGRÉGEBBI VIDEOKLIPEKET!**

ZENÉT SZOLGÁLTATJA:
 FEHÉR JÁNOS

**Belépő: helyszínen 1.000,- Ft
 Elővételben asztalfoglalással: 800,- Ft
 Minden hölgynek virággal
 kedveskedünk!**

JEGYEK ELŐVÉTELLEN A
 MALOM IRODÁJÁBAN KAPHATÓK!
 ÉRDEKLÖDNI A 06-30-966-9296-OS
 TELEFONSZÁMON LEHET!

História

História 1521-ből:

Amikor a történelmi kunok elfoglalták Nyársapát egy részét

Rendkívül érdekes oklevél fordításra bukkantam a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltár 9. sz. kiadványában, amely a Mohács előtti Törtélt is érintő viszonyokról szól (1). Történt ugyanis, hogy II. Ulászló király halálát követően (1516. március 13.) a történelmi kunok, talán egy lazább interregnum időszakot kihasználva, elfoglalták Nyársapát területének egy részét, ami tulajdonképpen Werbőczy István királyi helytartónak a tulajdonában volt. Az elbirtoklás nem sokáig, mintegy 4 évig tarthatott, mert Báthory István nádor 1521-ben határjárást és Werbőczy István visszaiktatását rendelte el. A határjárásor ilyenkor szokásosan a határjeleket megerősítették, azaz a terepen jól azonosítható dombokat felmagasították, az egyébként jól felismerhető objektumokat meghatározták, majd azokat bizottság és tanúk előtt határjelként elfogadták. A határjáráshoz nagynevű bizottságokat küldtek ki, egyrészt a károsult részéről, és vele azonos számban a kunok részéről.

A határjárást rögzítő oklevélben két fontos dolog érinti Törtélt. Először, a határjelek között szerepel a ma Törtel területéhez tartozó Asszonyhalom, és a mára már eltüntetett Fekete-halom megnevezése. Másodszer, a „Törtel faluban lakó királyi kunok” között szerepel Kun Benedek kapitány, akit az 1559-es török összeírás Cegléden talált (2), valamint Veres Bálint bírót, akit a török defter szerint „Veres” névvel Törtelen találunk, esetleg még Kесе Kristófot is azonosíthatjuk a defterben Köse néven (3). Talán érdekes lehet a „királyi kun” jelző is, hiszen ekkor még Törtel királyi birtok volt, később lett Werbőczy tulajdonná.

Az oklevél magyar nyelven való közreadójának megjegyzése szerint az oklevél eredeti, teljes szövegű, hátyára írott, latin nyelvű és kitűnően olvasható (1). Borítóján ez szerepel: „Metarum Nyarsapati et Thewrthel, Keoreos Certificatio 1521” azaz, „Nyársapáti és Törtel, Kőrös határainak felidézése 1521”.

Az oklevél szövegét, jelentéktelen módosításokkal itt közöljük:

„Velünk, Báthory István nádorral, a Főtisztelendő és Nagyságos Baracsi Mátyás aranygyapjas rendházfőnökkel, dudai udvarbíróval, továbbá Nemzetes Werbőczy Istvánnak, királyi Urunk helytartójának személyes jelenlétében, valamint királyi kúriánk főjegyzőivel Illyevölgyi Jánossal és petrőczyi Henczellfy Istvánnal, továbbá gyáli Kenderessy Mihály és Derencsényi György törvényszéki esküdtekkal, valamint Nádasdi Alberttel, királyunk jogügyi igazgatójával a Kiskarácsony ünnepét követő legközelebbi hatodik napon, 1521. január 4-én, pénteken, a legközelebbi múltban és az azt követő, arra elegendő és szükséges napokon az említett Werbőczy István mester Nyársapáti falubirtokán és az említett királyi Urunk hivatkozott Törtel falubirtoka egyaránt Külső-Szolnok vármegyében lévő helyszínén és illően a falubirtokok között fekvő területen;

– ez idő alatt egyrészt a vitában álló szomszédokkal, Nemes

mezsgyeszomszédokkal és nememes megyebeliekkel, a felek által egyenlő számban odahozottakkal és összegyűjtöttekkel, Werbőczy Istvánnal is,

– másrészt Kun Benedek kapitány, Veres Bálint bírót, Kесе Kristóf, Kovács Ambrus és Deák Péter nevezetű becsületes emberekkel, tudniillik a Törtel faluban lakó királyi kunokkal összejöttünk és azokat a területeket az említett felek előadása és kinyilatkoztatása mellett bejártuk és átvizsgáltuk, azután több nemes és nememes tanút a legszigorúbb eskütétel mellett megvizsgáltunk.

Mindkét fél tanúinak vallomása ugyanazt a Werbőczy István mestert, következképpen Nyársapáti falubirtokának jobbágyságait és lakóit tüntette fel a legelők, a folyók, a rétek, a kaszálók, a művelt és műveletlen szántók valódi birtokában és használatában lévőknél.

Kezdve a Fekete-halom nevű dombtól és innen egyenesen az Asszonyhalma nevű dombig, a Tiszavárkonyból Ceglédre vezető, lévő és fekvő út mellett,

innen pedig mintegy délnyugati irányban a Hosszúhalom emelkedéshez, ettől pedig a népiesen Haranglábnek nevezett legelőhöz, vagy helyhez előremenne, a leírt bizonytalanság után, meggyőződöttünk arról, hogy a néhai II. Ulászló királytól kezdve Werbőczy István azt békésen és szabadon bírta, és nyilvánvalóan csupán négy éve zavarták őt ebben a kunok.

Ezért helyesen az említett királyi Urunk előbb nevezett ítélmestereivel és törvényszéki esküdtjeivel előre feltett elhatározás alapján, az előbb mondott Fekete-halom nevű dombon, tudniillik annak csúcsán, vagy tetején egy földből való határjelet,

ezután egyenesen haladva délnyugati irányban a síkságon egy közbeeső határjelet,

innen keveset haladva és érkezve Asszonyhalma dombhoz, annak tetején egy nagy, földből való határjelet;

ezután a fent írt délnyugati égtáj tartásával, valamint a Tiszavárkonyból Ceglédre vezető út átlépésével, mellette távolabbra haladva és a mondott Hosszúhalom dombot elérve egy földből való határjelet;

innen kis távolságra előre menve az út mellett – amely a mondott Törtel nevű falubirtokból Cegléd mezővárosához vezet – a síkságból kiemelkedő – földből való határjelet;

ezután délnyugati majd keleti irányba haladva, átlépve az előbbi utat, valamint áthaladva az ott fekvő mocsaras részen és Bószahalmot megmászva, annak tetején egy földből való határjelet;

azután jöve, déli irányba fordulva és nagy távolságot megtéve a mondott Harangláb rétjei, legelői és földjei széléhez érve, annak kezdetén és oldalán egy földből való határjelet;

végül annak a helynek a tetején tovább menve és követve ugyanazt a déli irányt az érintett Nyársapáti falubirtok egész

História

História 1521-ből...

Folytatás a 17. oldalról.

Harangláb nevű földjét elhagyva, az út mellett – amely a jelzett Törtel falubirtokból Kőrös mezővárosához megy át és halad – egy földből való határjelet építettünk, húztunk össze és ástunk;

ezt követően azon úton át, mintegy visszafordulva, dél-nyugati irányba menve, megérkezve a Nyíresvégi-homok nevezetű homokos és porondos helyhez, ahol az említett határ-felújítást befejeztük, tudniillik a mondott nyársapáti falubirtok Kőrös mezővárossal szomszédos határait békességgel elismeri,

és valamennyi művelt és műveletlen szántóföldet, réteket, kaszálókat és legelőket, az ilyen berekesztés alatt fekvő határt, az említett Werbőczy István mesternek és értelemszerűen valamennyi örökösének, maradékának, továbbá a fent mondott Nyársapáti falubirtok telepeseinek és őslakóinak használatra és haszonvételre meghagytuk és juttattuk.

Kiadatott Tiszavárkony mezővárosban az említett időpontot, január negyedikét követő négy nap múlva január 7-én az Úr 1521. évében.”

Benedek Gyula (1) megjegyzi, hogy az oklevél alapján Nyársapát és Törtel között a határ jól azonosítható, amely

alapján biztosan állítható, hogy Törtel nem a mai helyén volt Mohács előtt, mert az itt leírt határvonal – a Feketehalom és Asszonyhalom közti egyenes vonal révén – átvágta volna a belterületét.

Mi, törteliek, jól tudjuk, hogy a régi templom és a falu is körülötte a mai temető helyén volt.

Hivatkozások

(1) Benedek Gyula (1994) Mohács előtti oklevelek Külső-Szolnok Vármegye történetéből 1330-1526. In: Zádor Béláné (szerk.) A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltár 9. Báthory István nádor bizonyoságlevele a Nyársapáti és Törtel közötti határjárásról és Werbőczy István visszaiktatásáról. 1521. január 7. pp. 290-293.

(2) Erdei László (2015) Törteli Kun Balázs gyulai és kassai várkapitány. In: Erdei L. (szerk.) A mi falunk, Törtel. pp. 54-57.

(3) Erdei László (2015) Törtel romlása és megújulása 1546-1761. In: Erdei L. (szerk.) A mi falunk, Törtel. pp. 58-63.

Dr. Erdei László

Törteli Falumúzeum Baráti Kör Egyesület

Múzeumbarátok a SEUSO-KINCS nyomában

A 14 darabból álló színezüst lakomakészlet (Seuso-kincs) (2)

A kincs titkai, kalandos sorsa, szépsége, értéke

Ez év január végén rövid három hét időtartamra megnyílt a Seuso-kincset bemutató vándorkiállítás Kecskeméten, a Cifrapalotában (1). A Törteli Falumúzeum Baráti Kör Egyesület tagjai előzetes időpont foglalás után február 10-én megtekintették ezt a felbecsülhetetlen értékű és szépségű, színezüst késő római kori leletegyüttest.

Mielőtt a kalandos történetbe belekezdenénk, nézzük, miről is van szó? A kincslelet egy 14 tagból álló ezüstedény együttes, amely művészi kivitelezésű, étkezéskor használatos nagyméretű tálcákból, kancsókból, mosdó- és víztartó edényekből álló lakomakészlet, összömegeük 68,5 kg. A kincset a Balatonhoz közeli Polgárdi–Kőszárhegyen egy 83 cm átmérőjű, 33 cm magas rézüstben elrejtve találták még 1975 körül (2). A kincs aztán rejtélyes körülmények között külföldre került, majd 1990-ben New Yorkban, később Londonban bukkant fel. Ekkor több állam is magáénak vallotta a tulajdonjogot (Libanon, Horvátország és Magyarország), de mivel a kincset nem hiteles ásatáson találták, papírjai nem voltak, eladni sem lehetett, bár illegális papírokkal árverésre is akarták bocsájtani 100 millió euró, azaz 30 milliárd forint induló licit értékkel.

Folytatása a 19. oldalon.

História

Folytatás a 18. oldalról.

Aki az eredetet bizonyítani tudta volna, a „szerencsés” megtaláló Sümegh József kiskatonát, hogy a titkot megőrizze, 1980-ban meggyilkolták a lelőhely közelében. Sőt azok is eltűntek, akik

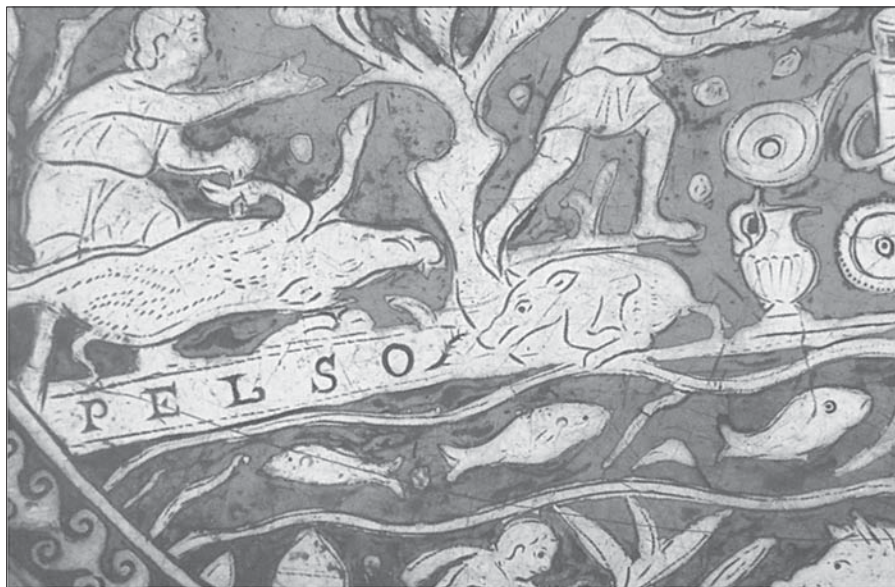

munkra a legfontosabb: egy halban gazdag víz partja fölött egy feliratszalg látható „PELSO” felirattal, ez pedig nem más, mint a Balaton latin neve. Volt egy pozitív eredményt adó talajanalízisünk is a lelőhely talaja és a leletet tartalmazó rézüstön maradt talajminta között.

Bár az Egyesült Királyság-beli bíróság bizonyítékainkat a tulajdonjog tekin-

A vadásztál Seuso nevével és a Krisztus monogrammal (a köriratban felül) (2)

PELSO, azaz Balaton felirat a vadásztál bal alsó részében (2)

tuhtak volna a kincsről. A tettesekre a mai napig sem derült fény (3).

Milyen bizonyítékokkal állt elő a magyar állam? Először is, a névadó, nagy, 70,5 cm átmérőjű és 8,87 kg súlyú vadásztál központi medalionját latin nyelvű körirat keretezi, amely elárulja a tulajdonos, Seuso nevét: „Szolgáljon sok századon át, Seuso, ez a készlet, s használják hosszan büszke utódaid is”! A medalion domborművén vadászati képek, lakomázó társaság, – s ami szá-

tetében nem fogadta el, mégis, hosszas tárgyalások után, sok nehézséggel és borsos megváltási áron a magyar állam két részletben, 2014-ben és 2017-ben megszerezte a kincs őrzési jogát és hazahozatalát megszervezte.

Ki volt Seuso, és mikor rejtették el a kincset, ami aztán 1600 évig pihent egy nagy rézüstben a föld mélyén? Polgárdi környéke abban az időben a Római Birodalom Pannonia Valeria provinciája volt. Seuso gazdag birtokos, főtisztvi-

selő, hadúr lehetett, aki valószínűleg nászajándékkul kapta ezt a készletet. Mivel a körirat utolsó és első betűje között Krisztus monogram van, Seuso kötődhetett a kereszténységhez, amit I. Constantinus császár (Kr. u. 306-337) tett államvallássá. A vadásztalat tehát ez időszak alatt vagy utána készítették. A Seuso kincs elrejtésének időpontját a 374-375-ös évek szarmata és kvád törzsek inváziójával hozhatjuk kapcsolatba. A római történetíró, Ammianus Marcellinus tudósítása szerint 374-ben Pannonia Valeria provincia katonai parancsnoka meggyilkolta Ganubius kvád királyt, aminek következtében a Duna-Tisza közén élő kvádok és szarmaták szövetkeztek, betörték a provinciába, rabul ejtették, lekaszbolták a férfiakat és nőket, fölperzselték a majorokat. Föltehetjük, hogy Seuso ekkor rejtette el az értékes készletet, és aztán sem ő, sem házanépe közül senki, aki tudott volna a rejtkehelyről, soha nem térhetett vissza elpusztított lakóhelyükre (4). A lakóhely az a közelben lévő nagyméretű villa lehetett, aminek az alapjait 1993-ban tárták fel.

Hasonló, de kisebb luxus lakomakészleteket találtak Svájcban és Szlovéniában is, amelyek összetétele alapján gyanítható, hogy még sok kisebb edény, kanál tartozhatott a készlethez, ezek darabjai, ha előkerülnének, bizonyítanák az eredetet. Tanúvallomás szerint a Seuso-készlet megtalálásakor 40 darabból állt, a kisebb tárgyakat elköttyavetyélték.

A Seuso-kincs jelenkori több, mint négy évtizedes kalandos története nyugvópontra jutott. Ám reméljük és kívánjuk, hogy a megnyugtató befejezéshez kerüljenek elő a föld alól vagy akár házi vitrinek mélyéről a kincs további darabjai.

Hivatkozások:

1. Megnyílt a Seuso-kincset bemutató vándorkiállítás Kecskeméten. <http://hiros.hu/kultura>

2. Dági Marianna, Mráv Zsolt (2017) A Seuso-kincs. Kiadvány a Vándorkiállításához. A képek közzlése Varga Benedek, a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatója hozzájárulásával történt.

3. Etédi Alexandra: A Seuso-kincs igaz története. <https://utazom.com/cikk/a-seuso-kincs-igaz-tortenete>

4. Seuso-kincs. Wikipedia, <https://hu.wikipedia.org/wiki/Seuso-kincs>

Dr. Erdei László

Történelmi Falumúzeum Baráti Kör
Egyesület

„ZÖLD BÉKÁS” ROVAT – KÖRNYEZETVÉDELEM

ÉLTETŐ ELEMÜNK A VÍZ

(Részletek Susan Meredith *Miért és hogyan óvjuk Földünket?* című könyvéből.)

Vízszennyezés

Egyetlen élőlény, így az ember sem képes víz nélkül élni. Nem meglepő, hiszen jórészt mi is abból állunk. Az ivóvíznek tisztának kell lennie, hogy ne betegdjünk meg, ám a víz számtalan módon szennyeződhet.

Mi okozza a szennyezést?

A vizek a gyárakból, farmokról, személerakókból származó **vegyi anyagok**, valamint a hajókból kiömlő **olaj** és közvetlenül a **hulladék** miatt is szennyeződhetnek. A fejlődő országokban a vízszennyezés legnagyobb része az **emberi és állati ürülék**nek tudható be. Évente több millió gyermek életét lehetne megmenteni, ha lenne jó minőségű vizük és illemhelyük, valamint ha áradások alkalmával nem kerülne a vízbe szennyeződés.

Holt területek

Az emberek régebben úgy vélték, hogy a tengerek olyan hatalmasak, hogy bármennyi hulladékot képesek elnyelni. Napjainkra viszont a világ tengereiben körülbelül 150 holt terület jött létre, ahol szinte semmilyen élőlény nem él. A legfőbb oknak a gazdálkodásból származó vegyi anyagok számítanak. Ezek az anyagok a mezőkről a patakokba, majd a tengerbe kerülnek. A vegyi anyagok olyan folyamatot eredményeznek, melynek végén eltűnik az oxigén, így az állatok és a növények elpusztulnak.

Mit tehetünk mi, hogy tiszta maradjon a víz?

A vízszennyezés legfőbb okait csak a kormányok tudják megszüntetni, ugyanakkor mi is kivehetjük részünket, hogy tisztán tartsuk a folyókat, a tavakat és a talajvizet.

– A mosogatószer, a mosóporok és más tisztítószer mind-mind a folyókba és tengerekbe folynak. Próbáljunk meg **környezetbarát termékeket** használni, és mérlegeljük, hogy tudnánk-e **kevesebb vegyszerrel** dolgozni!

– **A WC-be kizárólag vizelet, ürülék és WC-papír kerüljön!** A szennyvízrendszer más dolgot nem tud kezelni, így a hulladék a folyókba és a vízpartokra kerül.

– A vizeket szennyező legtöbb olaj a

„A Földet nem apáinktól örököltük, hanem unokáinktól kaptuk kölcsön.”

háztartásokból származik. **Az olajat ne öntsük sem a mosogatóba, sem egyéb lefolyóba!** Hagyjuk, hogy a sült vagy főtt húsból kiváljon és megszilárduljon a zsír, majd tekerjük papírba és dobjuk a szemetesbe!

+++ Fáradt olajat, használt sütő zsiradékot, étolajat átvesznek **Cegléden, a Mizsei úti vagy Nagykőrösön, a Kecskeméti úti hulladékudvarokban (max. 100 kg/év)**. Csak a **laccímkarttyát és a befizetett hulladékszállítási számlát igazoló bizonylatot (csekk, átutalási megbízás másolata)** kell felmutatni. (Részletek a Törteli Híradó novemberi számában vagy „Törtel Község Hivatalos Oldala” beírásával az interneten.)
– **Ne szemeteljünk**, hiszen ezáltal nemcsak a vizeket, hanem az élővilágot is károsítjuk!

Vízhiány

Jelenleg az egyik legnagyobb globális környezeti problémát az **édesvíz egyre csökkenő készlete** jelenti. Ennek következményei beláthatatlanok. **A globális felmelegedés még tovább fokozza a vízhiányt.** A népesség növekedése és az aszály krónikus vízhiányt idézhet elő. Egy 2012-es ENSZ-tanulmány szerint 2030-ra a világ népességének mintegy fele szomjazni fog. A Föld számos helyén már ma is milliók számára okoz napi gondot, hogy megfelelő ivóvízhez jussanak.

HOGYAN SPÓROLHATUNK A VÍZZEL?

– **A csapot ne hagyjuk szükségtelenül megnyitva**, hiszen így percnként kilenc liter víz folyhat el.

– **Fogmosáskor** körülbelül 80% vizet

lehet spórolni azzal, hogy csak az elején és öblítéshez nyitjuk meg a csapot.

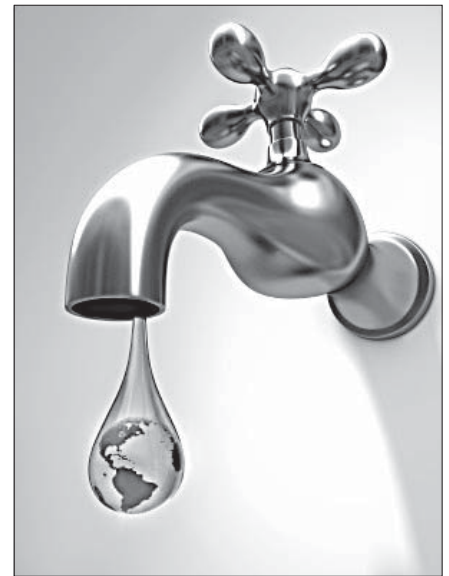
– **Zuhanyzáskor** feleannyi vizet használunk el, mint ha kádban fürdünk, sőt még kevesebbet, ha arra az időre is elzárjuk a csapot, amíg beszappanozzuk magunkat.

– **A mosogatógépet és a mosógépet** csak akkor indítsuk el, ha már teljesen megteltek! A féltöltetes programok a teljes programokhoz képest feleannyi vizet használnak.

– Ha hideg vizet szeretnénk inni, tartsuk hűtőben! Ha **a nem megfelelő hőfokú vizet** egy tiszta edénybe engedjük, használhatjuk más célra.

– Folyóvízes mosogatás helyett válasszunk **kéttálcás mosogatót!**

– A főzéshez használt alapanyagokat álló vízben tisztítsuk meg!

– **Használjunk víztakarékos WC-tartályt!** A régi típusú tartályokat víztakarékosabbá tehetjük az úszóra szerelt **WC-tartály nehezékekkel**. Helyezhetünk **megtöltött műanyag palackot vagy befőttes üveget a tartályba**, ennélfogva nem töltődik fel teljesen vízzel, így minden lehúzáskor vizet lehet megspórolni. Már kapható „zöldboltban” víztakarékos WC-tartály kézmosóval, melynek segítségével a **kézmosásnál használt víz WC-öblítő vízként használható**. Ez egy kicsit drágább, de pénzkidadás nélkül is elérhetjük ugyanazt,

Folytatás a 20. oldalról.

ha például a fürdőkádba helyezett lavór fölött mosunk kezét.

– **Ha megoldható, használjuk újra a szűrkevizet!** A szűrkevíz a fürdővíz vagy a mosógépből kifolyó víz, még tökéletes például WC-öblítésre. A lényeg az, hogy a még másra használható ivóvízből ne legyen szennyvíz!

– **Javítsassuk meg a csöpögő vízcsapokat, víztartályokat** minél hamarabb! Egy-egy csöpögő csap naponta több liter vizet szennyvízzé tehet, a WC-tartály pedig annál is jóval nagyobb mennyiséget képes pazarlóan leengedni.

– Helyezzünk el kertünkben **esővízgyűjtőt**, melynek az összegyűlt vizét öntözésre használhatjuk!

– **Az autót vödörrel mossuk!** A gépi mosók és az öntözőcsöves módszer sokkal több vizet igényelnek.

– Mivel a papír előállításához nagy mennyiségű vízre van szükség, **újrahasznosított papír használatával is hatalmas mennyiséget spórolhatunk meg a következő generációnak.**

Kiegészítések:
– globalprojekt.hu
– greenfo.hu
– sulihalo.hu
– hogyan kell.hu

Sebők Jánosné

**A VÍZ
VILÁGNAPJA
MÁRCIUS 22.**

VÍZ VILÁGNAPJA 2018 – VÉDD TERMÉSZETESEN! A Víz világnapja egy évente ismétlődő esemény, melyet 1993 óta minden év március 22-én tartanak meg. A világnap célja, hogy ráirányítsa a figyelmet a mindenki számára elérhető, tiszta víz fontosságára és az édesvíz készletek veszélyeztetettségére. A világnapot 1992-ben, a Rio de Janieróban tartott nemzetközi Környezet és Fejlődés konferenciát követően kezdeményezte az ENSZ közgyűlése.

A Nyugdíjas Klub hírei

A 2018. év eltelt időszakában igencsak válogathattak a Nyugdíjas Klub tagjai az előre tervezett és időközben kapott meghívás alapján keletkezett programokban.

Január első csütörtökén köszöntöttük az új esztendőt, majd a következő klubnapunkon megnéztük a 2017. október 28-án tartott magyar nótá, népdal délutánunkról készített videófelvételt.

Február 1-jén tájékoztattam társaimat, hogy a Művelődési Ház igazgatójától meghívást kaptunk a február 3-án tartandó vidám télbúcsúztató délutánra, majd az azt követően tartandó farsangi bálba, ahol tizenöt fő mulatott. Szintén e napon tartotta az általános iskola is a farsangi délutánját, itt is többen képviselték klubunkat. Ekkor voltunk a Budapesti Operettszínházban is.

Február 6-án Kecskemétre kirándultunk és a Cifrapalotában kiállított Seuso-kincseket és az épületben lévő időszakos kiállítást is megtekintettük.

Február 8-án Ceglédre utaztunk, a híres Halasi csipke kiállítást csodáltuk meg. Február 10-én az óvodai farsangon is képviseltük a nyugdíjas klubot.

A mulatás sem maradt el ezen időszakban, hiszen február 15-én farsangi délutánt rendeztünk. Nagy örömünkre, többen

álarcot öltöttek. Háromtagú zsűri döntött a legötletesebb ruházatról, ezután Ézsiás Kálmán szolgáltatta zenére táncoltunk. A zsűri tagjai voltak Magyaróczy Tóth Andrea, Mezei Ferencné, Zeleiné Kiss Ágnes. Bakos Imre a hangosításban volt segítségünkre. A hangulatot fokozta a Konyha dolgozói által készített finom farsangi fánk. A díjazottak, Godó Tiborné Ági, Marticsék Margit, Mezei Ferenc, Magyaróczy Tóth Andrea, Molnárné Rátóti Szilvia által felajánlott ajándékban részesültek. Minden támogatónak hálásan köszönjük a küldött ajándékokat.

Klubunk létszáma nyolc fővel gyarapodott. Továbbra is hívunk minden érdeklődőt, aki szívesen csatlakozna közösségünkhöz.

Ungvári Miklósné klubvezető
(Képes beszámolóink a 22-23. oldalon.)

Móricka megy haza és meséli, hogy ma a tanító néni olyat kérdezett, amire egyedül csak ő tudta a helyes választ az egész osztályban.

- Nagyon ügyes vagy - mondja az anyja.

- Hát igen, nem hiába, az én fiam - mondja büszkén az apja.

- Na és mondd csak kisfiam, mit is kérdezett a tanító néni? - kérdi az anyuka. Azt, hogy ki dobálta meg őt papirgalacsinnal...

A nyuszika odamegy a kigyóhoz:

- Figyelj kigyó! Ne haragudj, hogy kicsúfoltalak, amiért nincsen lábad, felejsük el és kezet rá!

KERESZTREJTVÉNY

BÍRÁLÓK ELŐNYBEN

1	2	3	4	5	6		7	8	9	10		T
11							12					↓
	13				14	15				16		
17				18					19			
20			21			22			23			
24			25		26			27				Ö
28		29					30				31	
É		32				33					34	
35	36				37			38		39		
40				41			42			43		
44			45					46				
47		48					49	50				51
N						52						

VÍZSZINTES: 1. Sírva panaszol. 7. Philippe Néricault Destouches 18. századi francia vígjátékíró véleménye; az első rész. 11. Személyt védő fegyveres. 12. Múlt századi színésznő (Lili). 13. Tyúkanyó szavajárása. 14. Művészettő. 16. Tiszalök határai! 17. Atlétika(i), rövid. 18. Keskeny oldalszakáll. 19. Ír származású színész, a Síró játék című filmje nyomán vált ismertté (Stephen). 20. Mely dologtól? 22. Ablakkeret! 23. Tévéorozatbeli flúgos nyomozó! (Adrian) 24. A végén szűk! 25. Csillagás-...; ragyogás. 28. A leggyakoribb fémből készült szántóeszköz. 30. Megijed, irodalmi szóval. 32. Csontot földbe rejtő (kutya). 34. Páratlan lány! 35. Francia uralkodó megszóltatása. 37. A nátrium vegyjele. 38. Az oxigén egykori neve. 40. Német állami tévéadó. 41. Kissé távolabb. 43. Egyes rovarok lárvája. 44. Erdőhatárok! 45. A szürke farkasok vezére A dzsungel könyvében. 46. ...sum via, veritas et vita; én vagyok az út, az igazság és az élet (Jézus szavai Tamás apostolhoz). 47. Páncélszekrény. 49. Futómadár kicsinye. 52. Betűvetés küllakja.

FÜGGŐLEGES: 1. És, latinul. 2. Taliga, kordé, régies szóval. 3. Erőss...; alpinista (1968-2013). 4. Ama helyen. 5. A keménység szimbóluma. 6. Juhtejtermék; édestúró. 7. Gépkocsi. 8. A körút rövidítése. 9. A felszínére. 10. Ezen a helyen, népies szóval. 12. Milyen méretű? 15. Hatalmában tart. 17. Philippe Néricault Destouches véleményének második, befejező része. 18. 1994 márciusától megjelenő bulvárlapunk. 19. Kossuth-díjas szoprán opera-énekesnő (Andrea). 21. Az illetővel. 23. Ettől a naptól fogva. 26. Meténgféle díszcserje; babérrózsa. 27. Áruló Pál utcai fiú (Dezső). 29. Kortárs színész (Egyed). 31. Kizsákmányoló, leigázó. 33. A magyar tájképfestészet egyik legnagyobbja (László, 1846-1879). 36. Időről ...; hébe-hóba. 39. Személyemet. 41. Előidéz, kivált. 42. Abu-...; Mohamed próféta apósa, az első kalifa. 45. Annak a tulajdona. 46. European Spallation Source (Európai Neutronkutató Központ), rövid. 48. Középen idehúz! 50. Számárhang. 51. Bada centruma!

A rejtvény megfejtését kérem a következő e-mail címre elküldeni: tortelhirek@gmail.com. Személyesen a megfejtéseket a Déryné Művelődési Központ és Könyvtár irodájában lehet leadni. A helyes megfejtők között év végén jutalmat sorsolunk ki. Szerkesztőség

Óraátállítás: 2018-ban

A nyári időszámítás kezdete: 2018. március 25-én, vasárnap hajnalban 2:00 órakor 3:00 órára kell előreállítani az órát.

Várnai Zseni: Téli nap

*A nap mint rézvörös korong
vacog a hideg égen,
a szív ilyenkor elborong:
Nem láttam napot régen.*

*A szív ilyenkor elmereng,
s tavaszi fényre vágyik:
– pattanj ki, rügy, ne szenderegj,
zöldellj ki újra pázsit!*

*Jöjj, hóvirág, szépiülj világ,
virulj tavaszi fényben,
mosolyogj rám, tűnt ifjúság,
ragyogj, mint réges-régen!*

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazoknak, akik szeretett, jó férjem

MÉSZÁROS SÁNDOR

Búcsúztatásán fájdalomunkban osztoztak.

*„Pihenj Te drága szív, mely megszűntél dobogni, szerető
jóságod nem fogjuk feledni!”*

Gyászoló család

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazoknak, akik drága jó halottunk,

KÓSA SÁNDORNÉ,

született **TÓTH MAGDOLNA**

temetésén megjelentek, sírjára az emlékezés virágait elhelyezték, fájdalomunkban osztoztak.

Külön köszönet a Fehér Ószirózsa Temetkezési Vállalatnak lelkiismeretes munkájukért.

*„Pihenj, Te drága szív, mely megszűntél dobogni, szerető
jóságod nem fogjuk feledni!”*

A gyászoló család

HÁZIASSZONYOKNAK

*Ma ezt
sütöttem ki...*

HÚSVÉTI NUTELLÁS KALÁCS

Hozzávalók: 50 dkg finomliszt, 5 dkg cukor, 1 csipet só, 2 tojás, 2 dl tejszín, 1 dl tej, 2 dkg élesztő, 25-30 dkg magyorkrém, durvára aprított magyoro, 1 tojás a kenéshez.

Elkészítés: A lisztet, a langyos, cukrozott tejben felfuttatott élesztőt, a tejszínt, a sót és a tojásokat alaposan összegyúrjuk, amíg fényes, ruganyos tésztát kapunk. Letakarjuk és szobahőmérsékleten 30 percig kelesztjük. Enyhén lisztezett gyúródeszkára borítjuk, és 16 részre osztjuk. A darabokat egyesével kis gombóccá for-

mázzuk, majd letakarva további 15 percig pihentetjük. A gombócokat nyújtófával kissé kilapítjuk, mindegyik közepére egy teáskanál nutellát teszünk és összecsiszítjuk a tésztát, hogy kis gombócokat kapjunk. Egy kivajazott őzgerincforma aljára szorosan egymás mellé, két sorban letesszük 10 gombócot, majd a tetején egy sorban elrendezzük a maradék hatot. Letakarjuk és hagyjuk duplájára kelni kb. 40 percig. Megkenjük a felvert tojással, megszórkjuk a durvára aprított magyoróval. Előmelegített sütőben 30-40 percig sütjük, amíg szép arany színe lesz. Hagyjuk teljesen kihűlni, mert csak akkor tudjuk szépen szeletelni. **Jó étvágyat!**

Törteli Híradó

A Törteli Önkormányzat tájékoztatója

Megjelenik havonta 1600 példányban

A kiadvány ingyenes

Szerkesztőség címe:

Törtel, Szent István tér 1.

Főszerkesztő: Czeróczi Ferencné

Szerkesztőségi munkatárs: Győr Miklós

E-mail: tortelhirek@gmail.com

Felelős kiadó:

Apáti Bt., Cegléd, Kazinczy u. 44.

Apáti-Tóth Áron

Tördelőszerkesztő: Pásztor Zoltán

Nyomdai munka:

Apáti Nyomda Cegléd

CSATORNA U. 8. Tel.: (06-30) 9633-487, (53) 313-565

Terjeszti a Magyar Posta